

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kop tarjevih ulicah
št. 2.

Na ožnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 37. V LJUBLJANI, dne 16. avgusta 1907. Leto II.

Delavci in delavke, pozor!

Vsa delavska društva pozivljamo, da se pripravijo, da v čim večjem številu poletijo na slavnost jeseniških bratov in veliko skupščino

»SLOVENSKE KRŠČANSKO-SOCIALNE ZVEZE«

dne 25. t. m. na Jesenicah! Ta skupščina je slavnosten dan za nas, naš praznik, častna revija naših bojnih čet. Vsi, ki se boste slavnosti na Jesenicah iz Ljubljane udeležili, pridite prihodnji ponedeljek, dne 19. avgusta, točno ob pol 8. uri zvečer v dvorano »Slovenske krščansko-socialne zveze«! Vabljeni so člani in članice vseh naših ljubljanskih društev.

Bratje in sestre, pridite!

Žena, rodbina in zakon po soc.-demokratskem programu.

Žene hočejo socialni demokratije zase pridobiti, jih organizirati in jih s svojimi nazori

Prevel O. O.

Iz zbirke „Pesni v prozi“ od Iv. S. Turgenjeva.

Juha.

Ženi vdovi je umrl dvanajstletni sin, jedinac, prvi delavec v vasi. Gospa, posestnica tega sela, čuvši o vdovini nezgodi, jo pride posetit na dan samega pogreba.

Našla jo je doma.

Stoječa sredi sobe pred mizo, je polagoma z enakomernim gibanjem desne roke (leva je nalahno visela) srkala čisto juho iz dna sajastega lonca in požirala žlico za žlico.

Ženino suho obličje se je zmračilo, oči so bile zardele in povešene . . . no, držala se je hrabro in veljavno, kakor v cerkvi.

»Gospod!« je pomislila gospa. »Ona more jesti tak čas. Kako imajo ti ljudje surova čustva!«

In tu se je gospa spomnila, kako se je ona pred nekoliko leti, ko je izgubila devetmesečno hčerko, odrekla prekrasni pristavi kraj Peterburga in kako je preživela celo leto v mestu.

A vdova je srkala dalje juho.

Gospa se naposled ni mogla zdržati, — »Tatjana!« izpregovori. »Prosim te lepo! —

prepojiti. Tudi pri nas na Kranjskem snujajo žensko organizacijo, dobro vedoč, da je z ženo vse pridobljeno. Ne bo brez koristi, ako si v očigled temu dejstvu pokličemo v spomin, kaj je po socialno-demokratskem programu žena, kaj rodbina, kaj zakon in kakšni so nameni in cilji socialne demokracije v tem oziru. Pribijmo le suha dejstva in pustimo, da govorijo socialno-demokratski viri sami. Iz svojega ničesar ne bomo dodajali, da nam nihče ne bo očital pristranosti.

Kaj je zakon po krščanskem pojmovanju vsi vemo. Vemo tudi, da mora zakon načeloma biti neločljiv, ako naj je mogoča dobra vzgoja. Kaj pa socialna demokracija po svojih načelih uči o tem? Tu imamo najprej poleg Marksa najbolj veljavnega učenika socialnih demokratov, Engelsa. Ta v svoji knjigi »Izvor rodbine, zasebne lasti in države« (1896) uči, da je zakon zgolj zasebna pogodba med možem in ženo, ki se lahko ločita po dogovoru, kadar in kolikorkoli se hočeta. Če ta ali oni izmed zakonskih svojega druga nič več ne mara, potem je potrebno, da se zakon nemudoma razdruži. Potemtakem je po Engelsu zakon zgolj priležništvo in zakonska gresta lahko narazen, kadar se eden drugega naveliča. Kaj bo z otroci, Engels ne pove. Sedanji voditelj nemške socialne demokracije, Bebel, piše v svoji znani knjigi »Žena in socializem« (1904) na strani 434. doslovno: »Če se dva zakonska, ki sta med seboj sklenila zakonsko pogodbo, nič več ne razumeta, sta se drug drugega naveličala, potem zahteva pravica (!), da se ta nenaravna in nenaravna zakonska zveza razdruži.« Stern izvaja v knjigi »Načela o socializmu« (1890), da zakon ne sme ovirati svobode zakonskih, kako: hitro se izpremeni in predrugači njihovo nagnjenje. Ko je ljubezni konec, bodi konec tudi zakonu. A. Hoffmann piše v »Desetih zapovedih in posedujočih stanovih« (1892), da postane zakon protinraven, ako izgine med zakonskima medsebojno nagnjenje in spoštova-

nje. Znani Kautsky, ki sicer ogorčeno protestira proti očitjanju, da hoče socialna demokracija uničiti zakon in rodbino, piše v knjigi »Na dan revolucije« (1903), da bo v bodoči socialno-demokratski državi vladalo glede na zakon »brezvladje«, to je, da se bo lahko vsakdo oženil in tudi ločil, kadarkoli se bo njemu zljubilo in kakor mu bo to narekoval njegov nagon. Ravnotako pišejo sodruginje. Oda Oberg piše v reviji »Neue Zeit« (22. letn., 1904), da v bodoče ne sme biti nobenega razločka več med zakonsko in nezakonsko materjo. Žena naj si izbere kolikor mož hoče in katerega hoče in naj se loči kolikorkoli ji drago. I. d. i. H. n. y. - L. u. x se zdi krivično, ako družba zahteva, da bodi žena priklenjena na enega moža, če se ji zljubi po večih. (»Sozialistische Monatshefte«, 1906, II., stran 876.) Sodruginja Wally Zeppler izvaja v istem letniku »Sozialistische Monatshefte« (stran 310), da v dobi, ko se ljudje vedno bolj zavedajo svoje svobode, svojih pravic in svoje lastne volje, zakon, ki omejuje pravice in samovoljne težnje moža in žena, sploh ni več na mestu. Ona to tudi utemeljuje. Zdi se ji namreč, da je v današnji družbi zakon zato neločljiv, ker je žena od moža odvisna v gospodarskem in dušnem oziru. Kakor hitro postane žena gospodarsko neodvisna od moža, z njim politično enakopravna in tudi v duševnem oziru glede na izobrazbo čisto enakoveljavna kakor mož, potem se možu tudi glede na zakon ne bo podvrgla, ga ne bo priznala za ohranjevalca rodbine, iz česar nepobitno sledi, da se socialno-demokratska žena od moža lahko loči, kakor hitro tudi drugače postane od njega neodvisna. Čisto tako, kakor piše Bebel v svoji »Žena in socializem« (stran 440), da »treba odstraniti vse vezi, ki družijo spol s spolom«.

Kaj pa bo potem po naukih socialnih demokratov z rodbino? Kajti vzgoja otrok je z zakonom tesno spojena. Kar namreč zakonska najbolj trdno veže medseboj, je čut, da sta od-

Jaz se ti čudim! Mar ti nisi ljubila svojega sina? Kako, da ti ni prešel tek? — Kako li moreš jesti juho?»

»Moj Vasja je umrl.« izpregovori žena, in usahle solze ji zopet udarijo po upadlih licih. — »Vedi, tudi moj konec je prišel: raz živo mi bodo potegnili kožo. A juhe ne smem vreči proč, kajti osoljena je.«

Gospa je mignila samo z ramami — in šla ven.

Za njo je bila sol po ceni. — Maj, 1878.

Dva brata.

To je bila prikazen.

Pred menoj sta se pojavila dva angela . . . dva genija.

Jaz pravim: angela . . . genija, ker sta bila opravljena prav kakor dva angela, genija.

Oba sta — mladeniča. Jeden je poln, gladke kože, črnih, kodrastih las. Oči so modre, gostih trepalnic; pogled mu je vesel, hrepeneč. Obličje je dražestno, mično, malodane drzno. Rdeče polne ustnice lahko drhté. Mladenič se smehlja, kakor da ima oblast v rokah — zanesljivo, tudi leno; bogat venec iz cvetja se lahko ovija blestečih las, skoro se dotikajoč baržunastih obrvij. Krilno perje se izpreminja v rožnati boji: robovi so jim ognjenordeči, re-

kel bi, napojeni s škrlatom, s svežo krvijo. Od časa do časa se krila hitro razprostro, prijetno, kakor srebro, šumeče, kakor poletni dež. —

Drugi je bil slabe in rmenkaste polti. Rebra so se mu semtertje videla pri vsakem dihleju. Lasje plavi in gladki; ogromne, okrogle, bledosive oči . . . pogled nemiren in čudno svetel. Vse poteze obraza ostre; mala, napol odprta usta z ribjimi zobmi; upognjen, orlov nos. Te suhe ustnice se nikdar ne nasmehnejo.

To je bilo strašno neusmiljeno obličje. (Sicer tudi pri prvem, pri krasniku — dasi je bilo obličje milo in sladko, ravnotako ni izraževalo usmiljenja.) Okrog glave drugega je bilo pritrijenih nekoliko praznih, slamnatih klabov, povitih z zvenjeno travo. Groba, trda tkanina je oklepala slabotne ude; krila na plečih, temno sinja, blede boje, so se dvigala tiho ter grozno.

Oba mladeniča, se je videlo, sta nerazdružljiva prijatelja.

Vsaki od njiju se je opiral ob ramo drugega.

In čujem glas. Glej, kaj je on izpregovoril:

»Pred teboj je Ljubav in Glad — dva rodna brata, dve koreniti osnovi vsega živega.«

»Vse kar živi — se giblje, da se hrani, a hrani se, da se zopet rodi.«

govorna za blagor in razvoj svojih otrok. Ako je zakon razdružljiv, potem o vzgoji otrok v zakonu ni več govora. Kakšna pa naj bo vzgoja, ako ima otrok poleg rodne matere še kup drugih mačeh ali očmov? Socialni demokrati tudi tu niso v zadregi, kako bi odgovorili. Vzgojo otrok prevzame država. Že »Komunistični proglas« Marksov in Engelsov zahteva »javno in brezplačno vzgojo otrok«. Bebel izvaja, da bo država seveda pustila materi otroka, da ga v najnežnejši njegovi dobi doji in hrani. Potem pa prevzame otroka država. Otrok pride v otroški vrtec, igrišče, kjer ga učitelji vzgajajo, oblačijo in hranijo. (»Žena in socializem«, stran 411—412.) Osnovani se bodo »vzgojevalni odbori«. Ti bodo odločevali, kako treba otroka vzgajati. Tuji bodo na ta način razpolagali z otrokom. Lansko leto je te misli prav zanimivo razpredla v »Sozialistische Monatshefte« (1906, II., stran 581) sodruginja Wally Zepler. Izvaja sledeče: V bodoči socialistični državi bo za žensko največja težava njeno materinstvo. Kajti, kadar ženska rodi otroke in jih mora v nežni mladosti vzgajati, ni sposobna za uspešno gospodarsko konkurenco z moškimi. Socialistična družba bo torej morala matere glede na njihovo gospodarsko neodvisnost od mož ščititi, to se pravi, morala bo zanje socialno skrbeti. Toda to še ni dovolj. Treba bo na ta ali oni način omejiti pogoste porode, tako da bo v bodoče vsaka ženska le povprečno deset let v svojem življenju imela materinske skrbi. Pa še to je preveč. Če je ženska povprečno deset let v svojem življenju navezana na svoje materinske dolžnosti, je še vedno toliko zaposlena, da njeno gospodarsko delo ne bo enakovredno in enakodobno kakor moško. Zato bo treba misliti na način, kako materin vpliv in vzgojo otrok še bolj omejiti in otroke popolnoma prepustiti šoli. Toda še v istem letniku »Soz. Monatshefte« je socialno-demokratski poslanec Fischer nazore sodruginje Zepler odločno zavrnil. On čisto po pravici izvaja, da je le materina vzgoja prava vzgoja. Tudi na socialno-demokratskem shodu v Mannheimu septembra meseca 1906 se je sprejela resolucija, da domače vzgoje ni smeti zatreti. Sodruginja Klara Zetkin je pri utemeljitvi te resolucije izvajala, da edino mati zamore otroka vsaj v dobi od prvega do šestega leta vzgojiti tako, kakor to pristojajo njegovi naravi, katero samo mati pozna. Toda, kar Fischer in Klara Zetkin izvajata, to je samo nedosledno umikanje. Onadva izprevidita, da je program socialne demokracije glede na javno vzgojo otrok v državnih zavodih čisto neizvedljiv, kakor tudi mnogokatera druga točka socialno-demokratskega programa. Zato jo nočeta nič več vzdrževati in na kongresu v Mannheimu so se sodrugi njenemu mnenju pridružili. Da pa ne bi svojega umikanja preočito priznali, so v dotični resoluciji rekli, da je domača vzgoja izpopolnitev javne, dasi je narobe res.

Toda sedaj moramo vprašati, kako je mogoča v socialno-demokratski družbi domača vzgoja. Saj se zakonska lahko ločita, kadar se hočeta. Ločljivost zakona je zahteva, od katere dosledni socialni demokrat ne more odstopiti. Kako pa je potem mogoča enotna in uspešna vzgoja? In če v rodbini ni nobenega glavarja, ampak smeta zakonska neodvisno drug od drugega postopati, potem bo pač tudi vsakdo izmed zakonskih sebi prisvajal pravico odgojiti zarod, kakor hoče on ne oziraje se na svojega druga itd. Iz te zagate ni nobene poti

»Ljubav in Glad — isti cilj jima je: potrebno je, da se življenje ne prikrati, ne lastno ne tuje — isto je vseobče življenje.«
Avgust, 1878.

V spomin Ju. P. V-ski.

Sredi smradu, na smrdeči, gnili slami, pod streho gnilih svisel, katera so v naglici izpremenili v nekako vojaško bolnico, v razdejani bolgarski vasi — je umirala ona že nad dva tedna od tifusa.

Bila je v omedlevici — in ne jeden zdravnik je ni pogledal. Bolni vojaki, katerim je ona stregla, dokler je bila zdrava, še krepka v nogah — so po vrsti vstajali s svojih kužnih ležišč, da prineso njenim suhim ustnicam kapljico vode v črepinji razbitega lonca.

Ona je bila mlada, lepa; bila je znana v višjih krogih; zanjo so se pulili celo najvišji uradniki. Gospe so jo zavidale, moški so leteli za njo . . . dva, trije mladeniči so jo skrivno in globoko ljubili. Življenje se ji je smehljalo; no, smehljaji so lahko grenkejši od solzā.

več in naj se Fischer umika tej doslednosti kakor hoče. Sicer Fischer to tudi priznava z moško odkritostjo. Na strani 264. svoje razprave izvaja, da sta le dve poti: ali socialistična družba prevzame vzgojo in prehranitev otrok ali pa se otroka pusti materi, da ga vzgaja ona. Prvo je puhla sanjarija, stvar, ki ni mogoča in se nikoli ne bo mogla izvršiti; ako pa bo mati hranila, oblačila, vzdrževala in vzgojevala svoje otroke, ne bo mogla biti gospodarsko enakopravna in neodvisna od moža in s tem pade ena najpoglavitejših zahtev socialne demokracije.

Tako socialni demokrati sami podirajo svoja rdeča nebesa.

Zdaj pride najzanimivejše vprašanje. Kaj bo z domačijo, z domačim ognjiščem, z domačim gospodarstvom, ako ne bo več pravega neločljivega zakona in bodo otroci vsi od staršev ločeni? To niso stare stvari, ravno zadnja leta socialni demokrati marljivo o tem razpravljajo. Kajti ti ljudje, ki hočejo kar čez noč ves svet izpreobrniti, si še danes o svojih zahtevah niso prav nič na jasnem. Torej, kaj bo z domačijo?

Stari Bebel je tudi tu, kakor vedno, odkritosrčen in z odgovorom takoj pri roki. V njegovi knjigi »Žena in socializem« beremo na 227. in 228. strani, da bo v socialistični državi žena rešena tudi suženjstva domačega gospodinjstva. Saj v Severni Ameriki bogate družine tudi ne kuhajo več doma, ampak gredo obedovat v hotel. V socialistični državi bo vse skupno, tudi gospodinjstvo. Osnovala se bo »centralna kuhinja« (njegove lastne besede) z vsemi potrebnimi stroji in pripravami, kjer bo velika »uživajoča zadruga« skupno zajutrkovala, obedovala in večerjala. Žene zadruge se bodo v kuhni menjavale, jedi bodo na ta način cenejše in boljše. S centralno kuhinjo bo združena skupna centralna perilnica, sušilnica, kurjava, kopalnica itd. itd. Bebel je pozabil samo še centralno spalnico in imeli bi potem kar cel socialno-demokratski kloster. Toda šalo na stran, kajti Bebel misli to vse čisto resno. On izvaja dalje, da je žena v novi socialistični državi od moža socialno in gospodarsko čisto neodvisna, da si torej sama voli katerikoli poklic, katerokoli delo hoče. Danes je v tovarni, potem se v »vzgojevalnem zavodu« peča z vzgojo otrok, potem je učiteljica, drugi dan se bavi z umetnostjo, druge zopet so zaposlene v državni upravi itd. Vse, kakor se jim zljubi in kakor jih žene veselje in nagnjenje. Zato ni smeti žene vezati in prikleniti na noben posel, ki jo gospodarsko in socialno zaslužni in napravi manj vredno kot moža. Zato ni za socialistično ženo rodbinsko življenje (stran 229.). Zato so torej neobhodno potrebne centralne kuhinje. Stejn sanjari o velikih jedilnicah, ki bodo daleč nadkriljevale naše sedanje hotele. Sodruginja Lily Braun piše, da se bo v socialist. državi prihodnosti domače gospodinjstvo popolnoma umaknilo združnemu gospodinjstvu. Osnovale se ne bodo samo osrednje kuharske zadruge, ampak tudi centralne čistivnice, kojih člani bodo v socialno-demokratski zadrugi opravljali čistivna in perivna dela. (»Žensko vprašanje«, 1901. 460.) Učeni Kautsky tudi hoče, da se ženska iznebi zasebnega domačega gospodinjstva in postane članica skupnega gospodinjstva v velikem obsegu, kajti le tako se bo popolnoma osamosvojila. (»Razlaga erfurtskega programa«, str. 146, 147.) (Konec.)

Nežno, krotko srce . . . in taka moč hrepenenja se žrtvovati! — Pomoči onim, ki so potrebni . . . ona ni poznala druge sreče . . . ni poznala — no, in spoznala jo je. Vsaka druga sreča je za njo že davno minula. No, ona je zaradi tega že davno mirna ter pokojna — in vsa plamečca z žarom neutrnljive vere se je predala službi bližnjega.

Koliko skritih bremen je hranila ona v globočini svoje duše, v tem tajnem svetišču svojem — tega ni nihče nikoli izvedel, a sedaj tega naravno ne pove nikomur.

Pa čemu tudi? Žrtva je prinešena . . . delo je storjeno.

No, milo je pomisliti, da ni nikdo kedaj rekel temu bitju: hvala — dasi se ji je studila in se je bala vsake hvale.

No, naj se ne vznemirja njena mila senca zaradi te pozne cvetke, ki si jo usojam vsaditi na njen grob.

September, 1878.

Prometna zveza.

Zahteve mojstrov in paznikov telegrafne proge Južne železnice so sklenili zahtevati pri generalni direkciji sledeče: Hitrejše avanzevanje starejših uslužbencev. — Zvišanje potnega pavšala in sicer 100 K na mesec. 30-letno službovanje. Ker vse kategorije zahtevajo zboljšanje, je gotovo zelo primerno, da se tudi ta kategorija oglasi, ki jako mnogo trpi v svoji službi.

Vodstvo prometne zveze zahteva, da v slučaju smrti kakega člana, njegovi sorodniki prilože k naznanilu na vodstvo prometne zveze tudi prav gotovo župnijski mrtvaški list, ker se društvo ne more zadovoljiti samo s partelistom. Na to naj posebno pazijo načelniki podružnic in vplačnic, ker sicer se ne bo moglo tako hitro izplačevati.

Z lastnimi močmi.

Občni zbor »Strokovnega društva delavcev na Savi.« V nedeljo, 1. t. m. se je vršil občni zbor »Strokovnega društva delavcev na Savi«. Udeležba je bila precej dobra. Ker ni bilo navzočega predsednika Svetine, je vodil občni zbor podpredsednik tovariš Weber, ki je v toplih besedah pozdravil navzoče in podal besedo tovarišu I. N. Gostinčarju iz Ljubljane, ki je v poljudnem govoru razlagal pomen žensk delavk in žensk soprog v strokovni delavski organizaciji. Govoril je poljudno in navzoči so mu navdušeno pritrdjevali. — Iz tajniškega poročila, ki ga je zboru podal tovariš Glavič posnemamo, da tudi to leto društvo ni spalo. Odbor je imel deset sej, v katerih je razpravljal o zelo važnih točkah strokovne organizacije. Društvo je priredilo lansko leto v decembru delavsko akademijo, ki je bila prva te vrste med slovenskim delavstvom. Na tej akademiji, katere se je udeležilo tudi mnogo članov iz drugih društev, je govorilo več govornikov iz Kranjske, Goriške in Koroške. Društvo je priredilo tekom leta tri veselice, dve tomboli in eno plesno veselico, ki vse izkazujejo dobiček v društveni blagajni. Poročilo tajnikovo je občni zbor z zadovoljstvom sprejel.

Blagajnik tovariš Čebulj je podal poročilo društvene blagajne:

Prejemki:

Blagajnična gotovina 31. julija 1906, 125 K 10 v, vstopnina 10 K 70 v, društvene knjižice 3 K 52 v, članarina 3036 K, pogrebne podpore 59 K 50 v, vzdignjene obresti 160 K 25 v, vzdignjeni kapital 650 K, veselični dohodki 467 K 16 v, skupaj 4512 K 23 v.

Izdatki:

Bolnikom podpore 3553 K, pogrebne podpore 185 K 10 v, potne podpore 27 K, za prireditve shodov 31K 77 v, uradni in pravovarstveni stroški 82 K 48 v, stanarina od pisarne in postrežnica 145 K 20 v, veselični stroški 347 K 21 v, blagajnična gotovina koncem 31. julija 1907 140 K 47 v, skupaj 4512 K 23 v.

Društveno premoženje 31. julija 1906:

Hranilnični vložek 4000 K, nevzdignjene obresti 90 K, delež za list »Naša Moč« 100 K, vrednost društvenih knjižic 105 K 16 v, vrednost oprave pisarne 88K 20 v, vrednost blaga za veselice 15 K 35 v, blagajnična gotovina 125 K 10 v, skupaj 4523 K 81 v.

Društveno premoženje 31. julija 1907:

Hranilnični vložek 3350 K, nevzdignjene obresti 96 K 1 v, delež za list »Naša Moč« 100 K, vrednost društvenih knjižic 101 K 64 v, vrednost oprave pisarne 88 K 20 v, vrednost blaga za veselice 62 K 80 v, blagajnična gotovina 104 K 47 v, skupaj 3939 K 12 v.

Iz poročila je razvidno da je društvo izdalo posebno veliko podpor. Društvo je podpisalo svoje obolele člane za 5091 dni, kar znaša 3553 K. Za pogrebne podpore je izdalo društvo 185 kron 85 v. Društvo ima premoženja 3939 K. Ako pogledamo to poročilo, vidimo, da je zdravstveno stanje delavstva na Savi in Javniku zelo slabo. Podpore, ki jih je društvo izdalo obolelim članom, so tako velike, da je malo društev, ki bi to zmagovala. Sicer pa izkazuje društvo letos v podpornem oddelku izgubo a velikanski dobiček v strokovnem oddelku. Zato predlaga tovariš Čebulj naj se prispevki za podpore zvišajo, znižajo pa za strokovni oddelek. Poročilo in predlog je bil sprejet. Tovariš Čebulj predlaga tudi, naj se pogrebni stroški vdovcem znižajo za pet kron. Sprejeto. Tovariš Weber je bodril delavce, naj stopijo v društvo in se ga krepko oklenejo, ako

si hočejo v vsakem oziru pomagati in ako hočejo, da jih bodo kapitalisti upoštevali.

Nato so se vršile volitve. — Ako pazno zasledujemo to društvo v njegovem delovanju moramo odkrito priznati, da jako dobro deluje. Kar se še ni storilo, je glavni vzrok to, da se delavci vedno le še premalo brigajo za svojo strokovno organizacijo. So nekateri, ki se sploh ne zanimajo zato, a drugi so tudi taki, ki organizacijo na škodo svojih tovarišev izrabljajo. Gotovo je, da bodo delavci le takrat kaj dosegli če bodo organizirani v svoji strokovni organizaciji. Želimo, da društvo vestno naprej deluje in v prihodnjem letu mnogo dobrega in koristnega za svoje člane stori.

Z lastnimi močmi.

Delavski shod v Podsinji vasi na Koroškem se vrši to nedeljo 18. avgusta. O tem nam pišejo iz Bistrice v Rožu: Bistriški delavci! V nedeljo 18. avgusta se vrši zopet delavski shod v Podsinjivasi. Državni poslanec Josip Gostinčar je obljubil, da nas poseti. On je pravi delavski poslanec, ki dobro pozna vse naše težave, ker je sam delavec! Torej, delavci, pokazite javno, da se zanesete drug na drugega in pridite vsi na shod! Izdajavcev je malo, ne bojte se jih!

Izlet na Bled priredi v nedeljo 18. t. m. »Delavsko podporno društvo tobačnih delavk in delavcev v Ljubljani.« Odhod s posebnim vlakom ob 5. uri 35 min. zjutraj; iz Bleda bo odšel vlak ob 7. uri 48 min. zvečer. Delavci in delavke ter vsi delavski prijatelji in somišljeniki udeležite se vsi izleta! Ugodnost in priložnost je velika, ker imamo poseben vlak. Bodi tudi ta romarski izlet na naš Bled dokaz in priča naše solidarnosti!

Javna telovadba na Jesenicah dne 25. avgusta povodom otvoritve ondotnega društvenega doma in letnega zborovanja »Slov. kršč. soc. zveze«, bo obsegala sledeče točke: 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje. 3. Orodna telovadba: a) Jeseniški telovadni odsek (bradlja, palice, skok v višino), b) Šentviški telovadni odsek (drog, koza, ročke), c) ljubljanski telovadni odsek (drog, konj, skok v daljavo). 4. Tri skupine. 5. Rajalni odhod. Vseh telovadcev bo nad 70. Telovadilo se bo na prostem. Obhoda s kolodvora pa se udeležijo nad 100 telovadcev vseh peterih dozda obstoječih telovadnih odsekov.

Shod v Trzinu. V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil v Trzinu javni shod, na katerem je poslanec Gostinčar poročal o delovanju državnega zbora. Shod je sprejel resolucijo za zavarovalnico za starost in onemoglost delavstva. Shod je z navdušenjem izrekel zaupnico in priznanje »Slovenskemu klubu«.

Med brati in sestrami.

V pokoj je šla tobačna delavka v ljubljanski tobačni tovarni Marjeta Mezeg. V tovarni je delala 36 let. Le ona sama vé, kako dolga in bridka so bila leta, ki jih je v tovarni preživela. Sodelavke ji zato kličejo: Živi zadovoljno in mirno vsaj sedaj, da se proti večeru svojega življenja odpočiješ od trudapolne življenske delavkine poti.

Podružnica strokovne zveze tobačnih delavcev in delavk je imela preteklo soboto, 10. avgusta javen društven shod v dvorani »Katoliškega doma«. Udeležencev je bilo komaj 50. Zato je bil nemški sodrug Leopold Mahrer iz Celovca zelo slabe volje in je nekaj govoril v nemškem jeziku, kar je potem raztolmačil gospod Kocmur. Ker Mahrerjev izvirni in potolmačeni govor ni bil za nič, je gospod Kocmur zabelil svoje tolmačenje z napadi na našega delavskega poslanca Gostinčarja. Očital mu je, da hodi v tovarno k ravnatelju, ni pa povedal, kako so se socialnodemokratski poslanci na Dunaju šli cesarju na dvor predstaviti in tam različnim dvornim maršalom frake poljubovat. Tudi ni gospodu Kocmuru všeč, da je Gostinčar pristopil v agrarno zvezo, da si mu nič ne zdi grdo, da so socialnodemokratski poslanci zvezani z judovskimi industrijskimi dunajskimi zastopniki Hockom, Oinerjem in Kurando. Kocmur naj le Gostinčarju pusti, naj ukrene, kar se mu zdi za delavstvo potrebno, saj je že zdaj več naredil, kakor rdeči križarji cel čas, odkar obstoji njihova podesetkrajcarska organizacija. Delavci in delavke, tesno se oklenimo naše organizacije!

Rdeča ljubezen. Jesenice. Na našem kolodvoru se ljubezen, edinstvo in prostost, katero oznanjajo naši socialni demokratje, vsak dan pokaže v lepši luči. Rdečkarji bi namreč

radi, da bi vsi v njih rog trobili, ker pa poznamo njihova Judeževa dela, nočemo in nismo nič kaj pri volji, nositi naših z žuljavimi rokami prisluženih kronic v njihovo široko bisago. Zato pa se hočejo ti ljubezni polni bratci nadrami maščevati na prav nečeden način. Socialnodemokratski predelavci nas namreč nalašč izživljajo ali pa nam nalagajo taka dela, ki jih je nemogoče izvršiti. Če potem kdo od naših zine le besedico, da ni moč tako delo narediti, pa nas ti »edini zastopniki proletarcev« gredo zatožiti kapitalistu gospodarju, da nam službo odpove. Oj ti lepa rdeča ljubezen. Zdaj v kratkem so na ta način ti »socialni« demokrati dva delavca proč spravili. Šla sta v tovarno, kjer bosta lahko s obratom povedala, kakšno je rdeče bratstvo. Vzlic vašemu nasilstvu se manjšajo vaše vrste od dne do dne, ker se dan na dan več lumparij od vas na Jesenicah izve. Vsak se vas sramuje in s prsti kažejo za vami, ki hočete vse vstrahovati in spraviti pod vašo komando. Pa boste naposled le komandanti brez vojakov.

Krvoses kapitalizem.

Faust v Bistrici v Rožu. Zopet moramo nekaj lepega poročati o našem turškem pašu. Da gre našemu delavstvu pasje slabo, to vé vsak, kdor količkaj pozna naše razmere. Samo ob sebi se torej razume, da iščejo posebno mladi delavci kolikortoliko drugje dela, posebno po bližnjih tovarnah, kakor na Savi, v Borovljah in Podljubelju. Posebno letos gredo delavci s trebuhom za kruhom. To pa seveda hodi pošteno navskriž naši vsemogočni gospodi. Zvita buča Faustova si je kmalu izmislila drug pripomoček, ukrotiti mlade delavce, da bodo še naprej delali v bistriških tovarnah. Peljal se je takoj k svojemu tovarišu ravnatelju Rigerju ali inženjerju v Borovlje, in hotel skleniti pogodbo, da v Borovljah ne sprejmejo nobenega bistriškega delavca v delo. A glej debelo črto skozi Faustov račun. V Borovljah so mu povedali, da bodo vzeli vsakega delavca iz Bistrice, ko bi jih le kaj prišlo. V kratkem sta zopet dala slovo bistriškim tovarnam dva mlada delavca pri najboljših letih, ker se za dve kroni na dan gotovo nista čutila dolžna delati do smrti v teh več kot culukaferskih razmerah. A Faust ne bodi len, se vsede in piše v Borovlje, naj nikar ne vzamejo onih dveh fantov v tovarno, ker sta napravila na Bistrici velik škandal, dasi od tega škandala še danes ne ve nihče. Seveda sta debelo gledala drugi dan, ko sta hotela vstopiti v službo v borovelski tovarni in jima je inženjer povedal, da ju ne more sprejeti v delo drugače, da mu prineseta pismeno potrdilo od županstva, da res nista napravila škandala. Kakšno bi bilo to potrdilo, si misli lahko vsak sam, če povem, da je župan zopet — Faust.

Se nekaj o bistriškem Faustu. Dozdaj so imeli nekateri oženjeni delavci prosta stanovanja, kar je bilo od tovarne res umestno, ker so imeli in še imajo beraško nizko plačo. A za vse dobro vneti Faust sevé ni mogel videti tega priboljška delavcem in je sedaj odredil, da imajo zanaprej vsi delavci, ki imajo prosto stanovanje, plačevati stanarino. To je za oženjene delavce prehud udarec, posebno če se pomisli, da bodo v doglednem času morali menda plačevati še vodo. Kajpak, da so vsi delavci hudo pobiti in ob robu obupa. Vsak delavec gleda po pomoči, katere pa ni od nikoder. Koliko se je vse pričakovalo od sedanjega parlamenta in kaj se je še izpolnilo? Socialni demokratje so vse prej nego socialni demokratje. In liberalci vseh barv, kaj ti delajo, čutimo doma, na hrbtu in — v želodcu. Krščanski socialci? Teh je še malo, če tudi so zelo odločni in vrhu tega smo še mi tako nezavedni in plašni, da se še tistih pripomočkov ne poslužujemo, kateri so nam na razpolago. Delavci, v prvi vrsti vam svetujem, berite »Našo Moč«, to je naše gore list, kakor pravimo. Tu se seznanite s svojimi sotrpini po Slovenskem, da, po vsej državi. Pa tudi pišite v »Našo Moč« vse, kar vas zadene in o čemer ste prepričani, da je krivično. Ne izgovarjajte se: ne znam, ali imam tako grdo pisavo, urednik je bil sam delavec in torej dobro vé, da žuljava roka nima lepe pisave. Pa tudi na shode zahajajte, saj jih je dovolj, ne bodite zajci in pridite vsi. Ne bojte se nikogar, saj se še za dva ali tri delavce boje, kam, ako greste vsi. Tujci, Nemci, ne bodo nikdar tako neumni, da bi delali za dve kroni na dan. Ali niso že bili in ali niso ravno tako hitro odšli? Torej bistriški delavci ne bojte se! V nedeljo, 18. avgusta vsi na shod v Podsinji vasi.

Iz Sostrge. Vevške papirnice se duh časa noče prav nič prijeti. Iz Sostrge nas je precej ljudi, ki hodimo na delo v vevško tovarno; nekateri služijo še precej dobro, drugi slabo, toda ni je morebiti na celem Avstrijskem tovarne, ki bi slabše plačevala dekleta in mladoletne delavce od 15 do 19 let. 70 vinarjev na dan dajo dekletam, fantom pa kar samo po kroni. Če gre kdo prositi, naj se mu plača saj nekoliko izboljša, pa ga seženejo, češ, saj imaš zadosti, če pa ti ni dovolj, pa vzemi delavske bukve in se poberi. Če pak do kaj več zasluži, pa pisano gledajo ta priboljšek in gledajo na vse strani, kako bi mu mogli od zaslužka kaj odtrgati, najsibode že 20 vinarjev ali petdeset, tudi krono se ne branijo, ako utegnejo. Tako je v tej tovarni in boljše ne bo, dokler bo v njej gospodoval znani terorist, ki misli, da je samo njemu treba živeti, delavci pa lahko lakote umrú. On misli, da ima delavec vsak preveč, on pa ne, ko dobi vendar vsak mesec 100 kron izboljška. Pa so tudi ti zanjga premalo, kajti v restavraciji on pije ravnotako na kredu, kakor kak delavec, ki ima samo 1 K 80 vinarjev na dan. Povrhutega pa mu morajo še tovarniška dekleta delati — zadnjič smo videli kar pet deklet iz tovarne, ki so šle jagode nabirat, druge zopet so mu obdelovale vrt, tretje so pitale njegove prešiče, četrte pa so na polju sadile, plele in okopavale. Dvajset delavcev nekako mu torej dela na račun tovarne, pa še pravi ta terorist, da je izguba. Kdo pa potem pospravi dobiček? Ali mar delavec, ki pošteno dela, pa ni pošteno plačan? Dragi gospod terorist, vi ne privoščite delavcu poštenega zaslužka, vam pa ni nikoli zadosti. Vse se mora ukloniti vaši komandi, bodisi delavec, bodisi ravnatelj. Gospod terorist je spravil stran že tri ravnatelje, Mikula, Fitteln in Wagnerja in sedanji začasni ravnatelj Froh bo težkokdaj postal stalen, kajti ni se mu treba zameriti gospodu teroristu, ampak zadosti je, če se zameri njegovih kuharici. Še delavci se ji ne smejo zameriti, sedaj pa terorist išče ženina zanjo, ker bi se je rad iznebil. Težko bo med nami fanta dobila. Kajne, gospod terorist, — delavca lahko premagate in ga poženetete, kuharice pa se ne morete iznebiti.

Prijazen mojster. Sava. Naš mojster Pogačar je zopet tak postal, da ni pri njem moč obstati. Saj je mojster sam iz kmeta ali delavca vzrasel, pa bi zato moral za sotrpina srce imeti. Pogačar pa tuli kot volk; delavke nobene po imenu ne pokliče in jih z grdimi primki zmerja, kakor azijski pogan. Ko bi delavke z lepimi besedami nagovarjal, ukazoval kakor drugi pametni mojstri in pogreške po človeško kaznoval, bi ga delavke spoštovale in z veseljem delale. Saj same delavke priznajo, da gre kateri dan vse narobe, pa niso one krive, če celi šiht rjove. Vsak dan pričakujemo, da bo posegel vmes ravnatelj, potem se bodo razmere gotovo izboljšale. Obračun je pri mojstru Pogačarju vsak dan na dnevnem redu. Zdaj ga je zopet celi vrsti delavk napovedal. Čuj svet in strmi, kako hudo so se delavke pregrešile! Niso bile pri volji iti na planino seno sušiti. Mojster Pogačar ne premisli, da je to za tovarniško delavko težko. Delavke so Pogačarja vprašale, kje bodo ta dan, ko bodo šle seno sušiti, živež dobile, kajti človek živi od kruha in ne od Pogačarjeve besede. Modri mož je delavkam dejal, da bodo že gori na planini dobile hrano. Ko pa pridejo gori, jih oskrbnik zmerja, češ, jaz naj vas tu gori preživljam! Delavke seveda s takim postopanjem niso bile zadovoljne in so se pritožile. Naglo odloči modri mojster Pogačar, da bodo vse obračun dobile, tudi tiste, ki ne bodo hotele iti na planino. Kaj pa misli neki Pogačar? Da bomo na planini travo jedle? Spametuj se, dobri mož in pomisli, da nismo živina!

Okno v svet.

Iz Št. Jakoba v Slovenskih goricah. Nadebudni sluga onečaščuje svoj posel s surovimi napadi na osebe, katere ne molzejo gihtne krote in »nerodne lesice«, ter spravljajo na svitlo vse čudne naklepe naše ovinkarske »fužine«. Ali je zato pošteno plačan, da poseda po gostilnah ter poštene može podučuje o čajngah, posebno o tebi, »Naša mauč«. Pri tem jih seveda s šnopsom aranžira za poboj na mimo-idoče naše ljudi. Rajši skrbi na Jakobovo za mir, kot ti veleva § 24., točka 2. in 11. občinskega reda. In ali Bürgermeistercajtng nič ne pove o tem? Tega se uči, da boš očeta iz zgage rešil pri okr. glavarstvu! Ne veš, kaj so rekli

g, komisar o tvoji skisani pameti! Če hočeš, ti povem na uho, da ona s Partinja ne bode slišala tvoje sramote! Se cigani, ki nimajo nobene izobrazbe, se ne producirajo na takov surov način! Ako se ti ljubi, petelinček, lušta boja, potruji se med Kinezarje in Japonce ter išči pri teh sorodnikih krvnega maščevanja, tukaj pri Sv. Jakobu je premirno podnebje za ljudi tvoje vrste. Sicer pa tvoji mobilizaciji bo kmalu konec; ne boš se dolgo repenčil z visokim klobukom. Gornji dolani so se že namreč naveličali vajinih prebutavih bedarij, ker so prosili za svojo občino.

Učenca za krojaško obrt

sprejme Anton Čebulj, krojaški mojster na Jesenicah. 3-1

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.
Cene inseratom so:
za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.
Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in
novosti v
konfekciji za dame.

Tovarna
za stole
Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofojo št. 19, — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1862.
Milko Krapeš urar
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:
Češnik & Milavec
(pri Češniku)
Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK
Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetelca
v Ljubljani Klotovorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10
Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji
Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene